

A Pécsi Ítéltábla a Rusznák Jánosné dr. Licskai Mária ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Kaposvári 7. számú Ügyvédi Iroda által képviselt **I.rendű alperes neve** (címe) I. rendű, a dr.jogtanácsos által képviselt **II.rendű alperes neve** (II.rendű alperes címe) II. rendű és a Buzás Ügyvédi Iroda által képviselt **III.rendű alperes neve** (III.rendű alperes címe) III. rendű alperesek ellen tartási szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a ... Törvényszék 2012. november 27. napján kelt számú ítélete ellen a felperes által 95. és az I. rendű alperes által 96. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatja és az I. rendű alperest terhelő, a felperesnek fizetendő marasztalás összegét 1.736.790 (egymillió-kétszázharminchatezer-hétszázkilencven) forintra felemeli.

A kereset ezen felüli részét tekinti elutasítottnak.

A felperest terhelő, az államnak fizetendő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 613.000 (hatszáztizenháromezer) forintra leszállítja, az I. rendű alperest terhelő, az államnak fizetendő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 99.800 (kilencvenkilencezer-nyolcszáz) forintra felemeli.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak - az illetékes adóhatóság felhívására - 100.100 (százezer-száz) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket. Az ezt meghaladóan le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak - aTörvényszék Gazdasági Hivatalának felhívására - 14.813 (tizennégyezer-nyolcszáztizenhárom) forint állam által előlegezett költséget. Ezt meghaladóan az állam által előlegezett költséget az állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 235.000 (kétszázharmincötezer) forint, míg a II-III. rendű alperesnek személyenként 7.500-7500 (hétezer-ötszáz-hétezer-ötszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és az I. rendű alperes testvérek. Szüleik, Id. K. Gy. és K. Gy.-né az I. rendű alperessel 1999. március 31. napján tartási szerződés kötöttek. A tartási szerződésben vállalt kötelezettségek teljesítése fejében az eltartottak a tulajdonukban lévő s.-i 4855 hrsz. alatti ingatlan tulajdonjogát holtig tartó haszonélvezeti joguk fenntartása mellett átruházták az I. rendű alperesre. A tartási szerződés aláírásának időpontjában Id. K. Gy. jobb szemére vak volt, bal szemén is kialakult bizonyos mértékű látásromlás, azonban segédeszközzel írásra és olvasásra képes volt. K. Gy.-nénál a szerződés aláírásakor kiterjedt verőér elkeményedés és egy alkalommal lezajlott részleges szívizomzat elhalás utáni állapot állt fenn, amely miatt magasabb kockázatú beteg volt, azonban rövidesen bekövetkező halálára teljes bizonyossággal számítani nem lehetett. A tartási szerződés megkötését követően, 1999. július 5. napján K. Gy.-né elhunyt.

1999. október 18-án a felperes és az I. rendű alperes egy nyilatkozatot írt alá, amelyet az I. rendű alperes gépelt és amelyre a helyrajzi számokat az I. rendű alperes utólag kézzel írta be. A nyilatkozat gépelt része azt tartalmazta, hogy „Alulírott A.L.-né kijelentem, hogy testvérbátyám, Id. K. Gy. javára lemondok a jelen pillanatban S.-n lévő hrsz-ok alatt található szántóföldekről. Továbbá kijelentem, hogy sem szüleim halála előtt, sem szüleim halála után a rám eső részt nem fogom követelni.” Kézzel írta rá az I. rendű alperes a nyilatkozatra a gépelt rész fölé: „hrsz., K. 69,72 AK,”. A nyilatkozaton a felperes és az I. rendű alperes aláírásán kívül két tanú aláírása is megtalálható, továbbá az, hogy dr. G.. s.-i közjegyző ügyszámon tanúsította, hogy a fénymásolat a neki felmutatott okirattal mindenben egyezik. A nyilatkozat eredeti példánya nem lelhető fel, nem állapítható meg, hogy azt a tanúk mikor írták alá.

K. Gy.-né hagyatéki ügyében dr. G.s.-i közjegyző 2001. november 30-án tartott hagyatéki tárgyalást, ahol a felperes jogi képviselője úgy nyilatkozott, hogy a felperes igényt tart a s.-i földek, illetve üzletrész fele illetőségére, mert lemondó nyilatkozata csak a k.-i földekre vonatkozott. Dr. G.s.-i közjegyző a 2001. november 30-án kelt számú hagyatékátadó végzéssel a k.-i ...hrsz. alatt felvett zártkerti szántó és út 2,72 AK ingatlant, valamint a d.-i A. Kft. használatában álló s.-i 69,72 AK értékű földterületet az I. rendű alperesnek adta át azzal, hogy az ingatlanokat terheli id. K. Gy. özvegyi haszonélvezeti joga. A felperes fellebbezése folytán eljáró Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a közjegyző hagyatékátadó végzését helybenhagyta. Dr. G. s.-i közjegyző 2004. január 29-én kiegészítő hagyatékátadó végzéssel a részarányban kiadott s.-i ..hrsz. alatti ingatlan 6972/40452 tulajdoni illetőségét ismételten az I. rendű alperes részére adta át, id. K. Gy. özvegyi haszonélvezeti jogával terhelt.

Az I. rendű alperes a s.-i hrsz. alatti ingatlant 2004. május 29-től 2008. november 30-áig terjedő időre évi 52.290 forint földbérleti díj ellenében adta bérbe, majd az ingatlant 2008. december 6-án értékesítette 837.000 forint vételárért.

2001. április 17. napján id. K. Gy. és az I. rendű alperes „tartási szerződés módosítása” elnevezésű okiratot írtak alá, amelynek 2. pontjában rögzítették, hogy a tartási szerződést közös megegyezéssel részben öröklési szerződéssé alakítják át, amelynek alapján id. K. Gy. akként rendelkezik, hogy halála esetén a tartási és egyéb szolgáltatások ellenében eltartója, az I. rendű alperes örökölje meg minden ingó vagyonát, értékpapírját és betéti követelését. A tartási szerződés módosításának időpontjában id. K. Gy. személyzeti státusza nem változott.

Id. K. Gy. 2008. szeptember 18. napján hunyt el.

A s.-i hrsz. alatti 1/1 arányban I. rendű alperes tulajdonként nyilvántartott ingatlant a II. rendű alperes javára 91.488 forint CHF kölcsön és járuléakai, míg a III. rendű alperes javára 4.000.000 forint kölcsön és járuléakai erejéig jelzálogjog terheli.

A felperes többször módosított keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg az 1999. március 31. napján kelt tartási szerződés és a 2001. április 17. napján kelt módosító szerződés semmiségét. Az érvénytelenség okaként id. K. Gy. vonatkozásában arra hivatkozott, hogy az eltartott, illetve az örökhagyó a szerződések aláírásának időpontjában olvasásra és írásra képtelen állapotban volt, azokat nem néhai id. K. Gy. írta alá, szerződések színleltek, illetve fedezetelvonóak, mert a felperes örökrészenek alapját vonták el. Id. K. Gy.-né tekintetében arra hivatkozott, hogy a tartási szerződés jó erkölcsbe ütköző, mert közeli halálával számolni kellett, a szerződést nem id. K. Gy.-né írta alá, a szerződés színlelt és fedezetelvonó. Kérte az eredeti állapot helyreállítását és a s.-i hrsz. alatti ingatlanra törvényes öröklés címén $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadának bejegyzését, míg a II-III. rendű alperesek tűrésre kötelezését.

Kérte annak megállapítását is, hogy a jognyilatkozatot a s.-i hrsz. alatti ingatlanra nem tette meg, az 1999. október 18-án keltezett okirat hamisított. Az ingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányada fejében 2.000.000 forint, valamint 2006-tól 2011-ig 500.000 forint többethasználati díj és 480.000 forint elmaradt haszon megfizetésére is kérte az I. rendű alperes kötelezését.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta a szerződések színleltségét vagy fedezetelvonó jellegét. Állította, hogy id. K. Gy. a szerződések megkötésekor írásra, olvasásra képes állapotban volt. Id. K. Gy.-né betegsége ismert volt ugyan, de a közeli halálával számolni nem lehetett. A nyilatkozattal kapcsolatban állította, hogy a felperes a s.-i hrsz. alatti ingatlanról is lemondott, amely álláspontja szerint visszautasításnak minősült az adott vagyontárgyra.

A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, a III. rendű alperes jogai változatlan fenntartása mellett a kereset teljesítését nem ellenezte.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 470.790 forintot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest és az I. rendű alperest pervesztességük arányában a le nem rótt elsőfokú eljárási illeték viselésére, valamint a nagyobb részben pervesztes felperest az I. rendű alperes és a II-III. rendű alperesek javára elsőfokú perköltség megfizetésére.

Ítélete indokolásában az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a keresettel támadott szerződések megkötésekor id. K. Gy. segédeszközzel írásra és olvasásra képes állapotban volt. Ezt támasztotta alá a perben dr. S. B. ügyvéd és F.L. továbbá A. L. tanúvallomása, valamint a beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény, ennek ellenkezőjét a felperes nem bizonyította. Az elsőfokú eljárásban beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleményre figyelemmel állapította meg azt is, hogy a felperes nem bizonyította azt, hogy a tartási szerződés megkötését követő rövid időn belül id. K. Gy.-né halálával az I. rendű alperesnek számolnia kellett, ezért a szerződéskötés körülményeit figyelembe véve jó erkölcsbe ütközés címén a szerződés semmisségének megállapítására nem látott lehetőséget.

Az elsőfokú bíróság alaptalannak találta a szerződések színlelt volta miatti semmisségének megállapítására irányuló kereseti kérelmet is. Dr. S.B. tanúvallomása alapján megállapította, hogy mindkét szerződés megkötése esetében id. K.Gy. kereste meg az okiratszerkesztő ügyvédet szerződéskötési szándékával, s megállapította azt is, hogy a felperes ennek ellenkezőjét, illetőleg azt, hogy a szerződő felek egyike sem kívánt tartási, illetve öröklési szerződést kötni, nem bizonyította. Utalt arra is, hogy a tartási szerződés nem megfelelő teljesítése a szerződés érvényes létrejöttét nem érinti.

A perben beszerzett aggálytalan igazságügyi írásszakértői vélemény, valamint dr. S.B.tanúvallomása alapján állapította meg, hogy mindkét szerződésen az aláírás id. K. Gy.-tól illetve id. K. Gy.-nétől származik.

Rámutatott arra is, hogy az örökhagyó halálát megelőző időpontban, a keresettel támadott szerződések megkötésekor a felperesnek igénye az örökségre nem volt, ennek hiányában a fedezetelvonás is kizárt.

Az elsőfokú bíróság a 1999. október 18-ai keltezésű, fénymásolatban csatolt aggályos tartalmú nyilatkozattal kapcsolatban megállapította, hogy az a Pp.195.§ (2) bekezdésén alapuló bizonyító erővel nem rendelkezik és nem felel meg a Pp.196.§ (1) bekezdés b) pontjában írt teljes bizonyító erejű magánokiratnak sem. A perben az I. rendű alperesnek állt volna érdekében az eredeti okirat becsatolása, bírói felhívásra azonban az I. rendű alperes úgy nyilatkozott, hogy az eredeti okiratot becsatolni nem tudja. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság mellőzte az 1999. október 18-ai nyilatkozatot a bizonyítékok köréből. A nyilatkozattal kapcsolatos megállapítási keresetet a Pp.123.§-ában írt feltételek fennállásának hiányában utasította el.

Megállapította, hogy 67,72 AK értékű mezőgazdasági földingatlanról mind a k.-i, mind a s.-i megnevezés helyes, mert mindaddig, amíg az szövetkezeti használatban volt, k.-i területként tartották nyilván, majd 1997-ben a részaránykiadást követően kapta az ingatlan a s.-i ...hrsz.-ot.

Eredeti okirat hiányában, a becsatolt nyilatkozat bizonyító erejének megdőlésére tekintettel az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az 1999. október 18-ai nyilatkozat tartalma nem állapítható meg, s erre figyelemmel a s.-i hrsz.-ú ingatlant a felperes és az I. rendű alperes a Ptk.607.§ (2) bekezdése alapján egyenlő arányban örökölték meg. Az ingatlan-nyilvántartásba kizárólag az I. rendű alperes volt a bejegyzett tulajdonos, és ő az ingatlant 2008. december 6-án értékesítette, ezért a szerződésben szereplő vételár fele részének, 418.500 forintnak a megfizetésére kötelezte a felperes javára az I. rendű alperest figyelemmel arra is, hogy a bíróság tájékoztatása ellenére alkalmas bizonyítási indítványt arra vonatkozóan, hogy az adásvételi szerződésben nem a valós vételárat tüntették fel, a felperes nem terjesztett elő.

A felperesnek a használati díj és hasznosításból származó bevétel fele része tekintetében előterjesztett kereseti kérelmet részben találta megalapozottnak. Kifejtette, hogy a használati díj és a hasznosításból származó összeg együttes megítélése kettős elszámolást jelentene, az I. rendű alperes az ingatlant saját maga nem használta, így a hasznokkal köteles elszámolni. Az I. rendű alperes alaposnak talált elévülési kifogása folytán a 2007-2008. évre járó használati díj fele összegének megfizetésére kötelezte a az I. rendű alperest a felperes javára.

Az ítélet ellen, annak részbeni megváltoztatása és az I. rendű alperes marasztalásának 470.790 forintról 10.900.000 forintra történő felemelése, valamint az I. és II. rendű alperesnek a felperes perköltségeiben való egyetemleges marasztalása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést, felvetve az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének lehetőségét is. Kérte továbbá, hogy a másodfokú bíróság az I. és II. rendű alperest egyetemlegesen kötelezze a felperes másodfokú eljárásban felmerült költségeinek megfizetésére.

Fellebbezése indokolásában arra hivatkozott, hogy id. K. Gy. és id. K. Gy.-né nem akartak saját elhatározásukból sem tartási, sem öröklési szerződést kötni az I. rendű alperessel. Ebben a körben az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt sértett, a felperes tiltakozása ellenére hivatalból folytatott le bizonyítást dr. S. B.ügyvéd tanúkénti meghallgatásával.

Utalt arra, hogy még a tartási szerződés esetleges érvényessége esetén sem teljesítette az I. rendű alperes a szükséges tartási kötelezettségét az eltartottak felé. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta meg a tartási szerződés és a módosítás után létrejött öröklési szerződés megkötésének körülményeit.

Sérelmezte, hogy tiltakozása ellenére az elsőfokú bíróság a K.lgazságügyi Szakértői Intézetet rendelte ki a perben az igazságügyi orvosszakértői vélemény

előterjesztésére. Utalt arra, hogy azért nem szeretne volna, ha kaposvári székhelyű szakértő ad szakvéleményt a perben, mert a bíróság székhelye és az I. rendű alperes jogi képviselőjének irodája is ebben a városban van. Előadta, hogy gyanúja beigazolódott azzal, hogy a kirendelt igazságügyi orvosszakértő mind id. K. Gy. , mind id. K. Gy..né tekintetében csak valószínűségi véleményt adott. Sérelmezte továbbá, hogy az eljáró bíró nem értesítette sem a felperest, sem jogi képviselőjét arról, hogy mikor és milyen orvosi iratokat adott át a szakértő részére. A beszerezett igazságügyi orvosszakértői vélemény megállapításával ellentétben fenntartotta azt az álláspontját, hogy néhai édesanyjánál a halálát megelőzően nem évekkel korábban, hanem kb. 2-3 hónappal a halálát megelőzően zajlott le a fel nem ismert infarktus.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában A. L. tanú vallomását pontatlanul idézte.

Sérelmesnek tartotta, hogy az elsőfokú bíróság csak többszöri indítványa ellenére hívta fel az I. rendű alperest arra, hogy az 1999. október 18-ai nyilatkozat, illetve a 2001. október 2-ai ügyvédi meghatalmazás eredeti példányait csatolja.

Jogszabálysértőnek tartotta az elsőfokú bíróság ítéletének azt a megállapítását, hogy a s.-ihrsz. alatti ingatlan hasznosítására vonatkozó használati díj iránti igénye 2006. évre vonatkozóan elévült. Utalt arra, hogy a hagyatéki eljárásban tulajdonjogi igényét az ingatlan tekintetében bejelentette, ez az igény magában foglalta a hasznosítás jogát is, így a hasznosítással összefüggő igényei is előterjesztettnek tekinthetők.

Vitatta az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának azt a megállapítását, hogy a felperes által előterjesztett bizonyítási indítvány nem alkalmas arra, hogy a 2008. december 6-ai adásvételi szerződésben feltüntetett vételár nem a valós vételárat tükrözi. Az elsőfokú eljárásban e körben előterjesztett bizonyítási indítványait a NAV Megyei Adóigazgatóság, illetve a K.-i Önkormányzat megkeresésére vonatkozóan fellebbezésében is fenntartotta.

A II. rendű alperes vonatkozásában vitatta az elsőfokú ítéletnek azt a megállapítását, hogy jogai változatlan fenntartása mellett nem ellenezte a kereset teljesítését, kifejtve, hogy a II. rendű alperes a perben a kereset elutasítását kérte, figyelemmel arra, hogy jogszerzése jóhiszeműen történt.

Végül kérte az elsőfokú eljárás során előterjesztett eljárási kifogásai elutasításának felülvizsgálatát is.

Az I. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a kereset teljes egészében történő elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az 1999. október 18-ai keltezésű okirat eredeti példánya nem állt rendelkezésre, a felperes nyilatkozata tartalmának megállapítása körében azonban nem az okiraton, hanem a felperes által a hagyatéki eljárásban megtett nyilatkozat vizsgálatán van a

hangsúly. A felperes néhai K.Gy.-né hagyatéki eljárásában úgy nyilatkozott, hogy ő a k.-i ingatlanokról mondott le, a k.-i ingatlanok vonatkozásában nem kívánt a hagyatékából részesülni, igényt tart viszont a s.-i földekre. A jelenleg s.-i hrsz. alatti ingatlan korábban a periratokhoz csatolt tulajdoni lap másolat szerint a k.-i tulajdoni lapon 2/0088 termelőszövetkezeti külön lapon K.-i községhez tartozó területként volt nyilvántartva, így a felperesi nyilatkozat erre az ingatlanra is kiterjedt. Megítélése szerint a felperes az a nyilatkozata, hogy a k.-i ingatlanok vonatkozásában nem kíván örökölni, az öröklésről való lemondásként értékelhető, azt a felperes megtette és e nyilatkozatot minden alakszerűség nélkül megtehetette.

A felperes fellebbezésével érintett részben az I. rendű alperes, az I. rendű alperes fellebbezésével érintett részében a felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A felperes fellebbezése részben megalapozott, az I. rendű alperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság tévesen tájékoztatta a bizonyítandó tények körében a felperest arról, hogy a felperesnek a perben azt kell bizonyítania, hogy a 2008. december 6-ai adásvételi szerződésben nem a valós vételár került feltüntetésre. A bizonyítandó tény e körben helyesen az, hogy a 2008. december 6. napján kelt adásvételi szerződésben foglalt vételárnál az adásvételi szerződés megkötésekor az ingatlan forgalmi értéke magasabb volt, illetve hogy mennyi volt az ingatlannak ebben az időben a forgalmi értéke. A bizonyítandó tényekről az elsőfokú bíróság által adott tájékoztatást ezért a másodfokú bíróság a másodfokú eljárásban pontosította. A pontosított tájékoztatás alapján a felperes a perben igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő kirendelését kérte.

A másodfokú eljárásban beszerzett igazságügyi ingatlanforgalmi szakértői vélemény alapján megállapítható, hogy a s.-i hrsz.-ú ingatlan 6972/40452 tulajdoni hányadának 2008. évi forgalmi értéke 3.369.000 forint volt.

A fentiekkel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által egyebekben helyesen megállapított tényállást kiegészíti.

Az így kiegészített tényállás alapján is helyesek az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetések és az elsőfokú bíróság érdemi, elutasító döntése a tartási szerződés, illetve a tartási szerződést módosító megállapodás érvénytelenségének megállapítása iránti kereset tekintetében. E körben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által kifejtett indokokkal maradéktalanul egyetértett, ezért ebben a részében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét a Pp.253.§ (2) bekezdése és 254.§ (3) bekezdése alapján helyes indokaira tekintettel hagyta helyben.

A felperes fellebbezésével összefüggésben a másodfokú bíróság a következőkre utal:

Alaptalanul hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság az eljárás lényeges szabályainak megsértésével hivatalból folytatott le bizonyítást dr. S.B. ügyvéd tanúkénti meghallgatásakor. Az elsőfokú eljárás adataiból megállapítható (28. jegyzőkönyv 3., 9. oldal), hogy a felperes jogi képviselője úgy nyilatkozott, hogy „amennyiben a bíróság ezt szükségesnek tartja, akkor ismételt is fenntartjuk az okiratot szerkesztő ügyvéd tanúkénti meghallgatása iránti indítványunkat...”.

Megjegyzzi e körben a másodfokú bíróság, hogy akkor sem állna több bizonyíték rendelkezésre azoknak a felperesi tényállításoknak az alátámasztására, hogy a felperes és az I. rendű alperes jogelődjeinek nem volt szándékában a tartási szerződés megkötése, illetve hogy id. K. Gy. írásra, olvasásra képtelen állapotban lett volna a szerződések megkötésekor, ha dr. S.B. tanúvallomását a bíróság nem venné figyelembe. A Pp.164.§ (1) bekezdése szerint a fenti tényállításait a perben a felperesnek kellett volna bizonyítania és az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy e bizonyítási kötelezettségének a felperes nem tett eleget.

Alaptalanul hivatkozott fellebbezésében a felperes arra is, hogy a tartási szerződés, illetőleg az azt módosító szerződés megkötésének körülményeit az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hiszen éppen ebben a körben történt meg dr. S.B. tanúkénti meghallgatása a felperes bizonyítási indítványa alapján. A rendelkezésre álló bizonyítékok azonban - ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen értékelte - nem támasztják alá a felperesnek azt a tényállítását, hogy a felek szülei nem kívántak szerződést kötni, ennek éppen ellenkezőjére utal az, hogy maga a felperes is úgy nyilatkozott, hogy tudott a szerződéskötési szándékról, első alkalommal azt nem írták ugyan alá, később azonban az ő tudta nélkül létrejött a szerződés.

Alaptalanul kifogásolta a felperes fellebbezésében, hogy kifejezett tiltakozása ellenére a K.-i Igazságügyi Orvosszakértői Intézetet rendelte ki az elsőfokú bíróság. Az elsőfokú bíróság által felvett 33. jegyzőkönyv 11. oldalán az I. rendű alperes a bíróság kérdésére úgy nyilatkozott, hogy az igazságügyi orvosszakértői bizonyítást ellenzi, a szakértő személyére egyetértő javaslatot nem kíván tenni.

A Pp.177.§ (3) bekezdése szerint, ha a felek a szakértő személyében nem állapodnak meg, arról a bíróság dönt. Az utóbbi esetben a feleket a szakértő kirendelése tárgyában szükség esetén meg kell hallgatni.

A fentiek értelmében elsősorban a feleknek kell tehát megállapodni a szakértő személyében, a bíróság csak akkor határozhat ebben a kérdésben, ha a feleknek nem sikerült megegyezésre jutniuk.

Az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül rendelte ki a felperes indítványától eltérő szakértői intézetet figyelemmel arra, hogy a perben beszerzett I. rendű alperesi nyilatkozat szerint a felek között nem jött létre megállapodás a szakértő személyében. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság által e körben előterjesztett kifogást elutasító végzés elleni fellebbezés is alaptalan.

A szakértő kizárására vonatkozó felperesi kérelem elutasítása ugyancsak helytálló indokok alapján történt. Az a fellebbezésben is felhívott indok, hogy azért kéri a felperes a k.-i székhelyű szakértői intézet kizárását, mert annak székhelye a bíróság székhelyével és az I. rendű alperes jogi képviselőjének irodájával egyező városban van, nem tekinthető olyan objektív, a kívülállókban az elfogultság látszatát keltő indoknak, amely a kirendelt szakértői intézet kizárását megalapozhatná, egyéb értékelhető kizárási okot pedig a szakértővel szemben a felperes nem jelölt meg.

A szakértő kirendeléséről a kirendelő végzés kézbesítésével értesítette az elsőfokú bíróság a felperest, illetve jogi képviselőjét. Az iratokból megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a perben becsatolt valamennyi orvosi iratot megküldte a szakértőnek, erről külön értesítést a felperes jogi képviselője részére küldenie nem kellett.

Alaptalanul sérelmezte fellebbezésében a felperes azt is, hogy az elsőfokú bíróság a 2001. október 2. napján kelt ügyvédi meghatalmazás eredeti példányának becsatolásra csak többszöri indítványát követően hívta fel az I. rendű alperest. Megállapítható ugyanis, hogy ennek a meghatalmazásnak a per eldöntése szempontjából nincs jelentősége, ahogy erre az elsőfokú bíróság ítélete a 17-18. oldalon helyesen tér ki.

Tévesen hivatkozott fellebbezésében a felperes arra, hogy a tulajdoni igénye bejelentése egyúttal használati díj iránti igénye érvényesítésének is minősül. A tulajdoni igénnyel egyidejűleg használati díj igényt a felperes nem érvényesített, e körben fizetési felszólítást az I. rendű alperesnek nem küldött, bíróság előtt sem érvényesítette ezt a követelését, ezért az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a 2007. évet megelőző időszakra a felperes használati díjigénye elévült.

A másodfokú eljárásban pontosított tényállás alapján részben találta helytállónak a másodfokú bíróság a felperes fellebbezését a s.-i hrsz.-ú ingatlan tulajdoni hányada értékének megtérítése tekintetében.

Ebben a körben az elsőfokú bíróság a téves tájékoztatása, illetve a felperes alkalmas bizonyítási indítványa és bizonyítéka hiányában az adásvételi szerződésben foglalt vételárat alapul véve számolt el a felperes és az I. rendű alperes között az 1/2-1/2 arányú öröklésükre tekintettel.

Tévesen hivatkozott fellebbezésében a felperes arra, hogy a jelenlegi forgalmi érték alapján köteles elszámolni vele az I. rendű alperes a s.-i hrsz.-ú ingatlan tekintetében. A perben a felperes a s.-ihrsz.-ú ingatlan tekintetében tulajdoni igényt nem, csak elszámolási - kötelmi - igényt érvényesített, amely az I. rendű alperessel szemben az ingatlan eladása időpontjában vált esedékessé. A kötelmi igényre tekintettel az ingatlan eladásától az ítélelhozzatalig eltelt időben az ingatlan-nyilvántartáson kívül a felperes tulajdonában volt tulajdoni hányad forgalmi értékében bekövetkezett esetleges változás az I. rendű alperes terhére (vagy

javára) nem értékelhető, ezért az I. rendű alperes a 2008. évi eladáskor fennállott valós forgalmi érték alapján tartozik az elszámolni a felperessel. Nem teljesítette ezért a másodfokú bíróság a a másodfokú eljárásban kirendelt ingatlanforgalmi szakértői véleménynek a jelenlegi forgalmi értékre vonatkozó kiegészítése iránti felperesi indítványt, hanem az aggálytalan ingatlanforgalmi szakértői vélemény alapján megállapított 2008. évi forgalmi érték fele összegére emelte fel e körben az I. rendű alperes marasztalását a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján.

Az I. rendű alperes fellebbezése a következőkre tekintettel nem megalapozott:

Az 1999. október 18-ai keltezésű másolatban csatolt nyilatkozatot az elsőfokú bíróság a bizonyítékok közül kirekesztette. Az elsőfokú bíróság így a s.-i hrsz. alatti ingatlan tekintetében előterjesztett felperesi követeléssel kapcsolatban a felperes által a néhai id. K.Gy.-né hagyatéki eljárásában tett, közokiratba foglalt nyilatkozatot vette alapul. A dr. G.L.s.-i közjegyző által felvett számú hagyatéki jegyzőkönyv 2. oldalának 3. bekezdése szerint a felperes jogi képviselője úgy nyilatkozott „Bejelentem, hogy igényt tartok a s.-i földek, illetve az üzletrész fele illetőségére, mert a lemondó nyilatkozatom csak a k.-i földekre vonatkozik.” Ezt a nyilatkozatot a felperes jogi képviselője 2001. november 30. napján megtartott hagyatéki tárgyaláson tette meg.

Az elsőfokú eljárásban beszerzett hiteles tulajdoni lap másolat szerint a S. külterület.....hrsz.-ú ingatlan 6972/40452 tulajdoni hányadára id. K. Gy.-né született Cs.K. 1997-ben, a számú határozattal szerzett tulajdonjogot, részarány kiadás címén. A fentiekből megállapítható, hogy a felperesnek a hagyatéki eljárásban tett nyilatkozatát megelőzően az ingatlan-nyilvántartásban a perbeli földterületet s.-i ingatlanként tartották nyilván, így tehát a felperesnek a „lemondó” nyilatkozata a s.-i ingatlanra nem vonatkozott.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására tekintettel, a megváltozott pernyertességi arányokra figyelemmel, a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján szállította le a másodfokú bíróság a felperest terhelő, és emelte fel az I. rendű alperest terhelő elsőfokú eljárási illeték összegét.

A másodfokú eljárásban a felperes fellebbezésének pertárgyértéke 10.429.210 forint volt, amely 1.266.000 forint erejéig volt sikeres, ami 12%-os felperesi és 88%-os I. rendű alperesi pernyertességet eredményezett. A felperes a másodfokú eljárásban személyes költségmentességben részesült. Az ennek folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték összege 834.300 forint, amelyből pervesztességének arányában kötelezte az I. rendű alperest a másodfokú bíróság az illeték viselésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése és a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján. Az ezt meghaladóan le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli. Ugyancsak a pernyertesség az arányban kötelezte a másodfokú bíróság az állam által előlegezett szakértői díjból az I. rendű alperest szakértői díj viselésére.

A nagyobb részben pernyertes I. rendű alperes javára a felperes 247.500 forint ügyvédi munkadíj megfizetésére köteles, a Pp.81.§ (1) bekezdése és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése alapján.

Az I. rendű alperes fellebbezése sikertelen volt, az I. rendű alperes a fellebbezésére lerótt fellebbezési eljárási illetéket maga viseli és a felperes részére a Pp.78.§ (1) bekezdése és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése alapján 470.790 forint fellebbezési pertárgyérték után ügyvédi munkadíj megfizetésére köteles. A felperes részéről az I. rendű alperesnek fizetendő 247.500 és az I. rendű alperes részéről a felperesnek fizetendő 11.770 forint ügyvédi munkadíj beszámításával 235.000 forint megfizetésére kötelezte ezért a másodfokú bíróság a nagyobb részben pernyertes I. rendű alperes javára a felperest.

Az elsőfokú ítéletnek a II-III. rendű alperesekre vonatkozó elutasító rendelkezését a másodfokú bíróság helyes indokaira tekintettel hagyta helyben, ezért alaptalan a felperes fellebbezése a vele szemben pernyertes II. rendű alperes perköltségben való marasztalása tekintetében, és a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján köteles a felperes a II-III. rendű alperesek másodfokú eljárásban felmerült költségének viselésére.

Pécs, 2013. szeptember 26.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Kutasi Tünde s.k. bíró